

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Károlyi-köz 3. sz. hová a lap szellemi-részt illető közlemények intézendők.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád Károlyi-köz 3. sz. hová az előfizetések hirdetemények intézendők.

Felelős szerkesztő és kiadó:

id. SZILBER JÁNOS.

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre 8 korona. Fél évre 4 korona. Negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket jutányos áráért vesz fel a kiadóhivatal.

Munkás nyomor.

A tőke erősbülése több bajnak kuforrása, mint általában hiszik. A tőke erősbülésével fejlődik a gyári ipar, mely a kézmivest károsítja, sőt existenciáját is fenyegeti. Az ekképpen nyomorba kergetett kézmives, menekülendő a véginségtől, eddig a gyárakban keresett alkalmazást. Keresete itt jelentékenyen kisebb ugyan, mint azelőtt volt, de legalább valahogy megélhetett belőle.

Ám most a viszonyok megváltoztak; a tőke is gyengült, a vállalkozási kedv megcsappant, a gyárak megszorították az üzemet, egy része egészen beadta derekát. Az építő ipar csak nyög — munkája ugyszólván egészen elfogyott. A munkás kéz helyélni, a gyomor koplalni kénytelen. Az okokat ezuttal firtatni nem kívánjuk, csak a tényleges helyzettel akarunk számolni.

E czélből első sorban szükséges volna, a magyar munkások nyomorát ecsetelni. Rá kellene mutatni arra a rémitő állapotra, hogy sok ezer munkás, kik eddig napról napra silány munkabérökből tengették életüket, megfosztott egyedüli jövedelmi forrásától, a mindennapi keresettől. A munkátlan munkás helyzete kétségbeesítő. A szegénységnek is van büszkesége, ezt az inségbe jutott munkás porig

kénytelen alázni, ha családostul éhen nem akar veszni. Könyöradományokra van szorulva, holott dolgozni tud és szeret, egészséges, jóra való.

Szó sincs róla, a jobbmodu, a munkásénál több jövedelemmel bíró középosztály is érzékenyen szenved a mostoha viszonyok alatt. Sok, gyakran temérdek gonddal kell megküzdnie és saját existenciájának fentartásáért küzdő, nem jut ideje mások bajával foglalkozni. A társadalom még sem felejt el a szegényeket és különösen télviz idején megkönyörül az emberek szive és segítik gyámoltalan felebarátjaikat.

Csak ez a segítség — mint már említettük — lealacsonyítja a munkás önértékét. Az ép és egészséges munkás önértékét. Az ép és egészséges munkás koldulni nem akar.

A tél még elviselhetlenebb a szegény munkásnépre, mert nemcsak kamrája ürült ki a mig összetett kezekkel kénytelen várni a mezei munka kezdetét, de fűteni valóját is elnyelte a hosszú ideig tartóhideg,

Különösen nagy mérvet ölt a nyomor ott, hol föld hiányában napszámból tengeti a lakosság életét. Ez a napszám pedig, a mezei munkák megszüntével, gyárak, házi ipari foglalkozás hiányában arra utalja egyes vidékek népét, hogy tétlenül

túrja a munkahiányt s az ezzel együtt járó nyomort. Nemis kell messze mennünk, találunk vármegyénk területén is elég oly községet, melynek határa egyáltalán nincs s a lakosság napi kenyerét az uradalmak szolgálatában szerzi be, legalább is azok, kiknek elég szerencsésük van s a nyár folyama alatt az aratással ha mást a nem család fő táplálékát, a kenyeret képesek biztosítani családjaik számára. De számtalan azok száma, kik nem részesülnek abban a szerencsében, hogy nyári munkájuk biztosítsa a család évi létfenntartását.

Ennek a nyomasztó állapotnak eredménye a tömeges kivándorlás, melyet csak úgy szüntethetünk meg, ha vármegyénkben gyári üzem felállításával igénybe vesszük azt a sok ezer munkabíró kart, mely az egész telet munkahián tétlenséggel hever át, de egy nagy számának a mai munkaviszonyok, még nyár idején sem nyújtottak foglalkozást.

A másik mód az lehetne, hogy szorgalmas, munkaszerető népünket a kivándorlás gondolatától megmentsük, ha a nagy uradalmak nem egyes nagybérőknél, hanem kisebb parcellákra osztva, magának a munkásnépnek adná haszonbérbe földfeleslegét s így nem a nagybérőknél zsebébe vándorolna az uradalmi földek tetemes összeget kitevő haszna, hanem kisebb részekre szakadozva azok zsebébe,

A „TISZAVIDÉK” EREDETI TÁRCZÁJA.

A varju.

Az egész állatvilágban csak a varjak között van felekezet szerint való megoszlás. Ismeretes dolog ugyanis, hogy van közöttük *pápista*, meg *kálomista* varju. A többiek (mert csak Magyarországon vagy nyolczféle fajtája ismeretes, az egész földön pedig 190 fajta van) nem tartoznak egyik felekezethez sem. Tehát már nálunk régóta praxisban van a felekezetlenségről szóló törvény. Áttérés náluk egyik felekezetről a másikra soha se fordul elő, de veszekedés sincs közöttük, mert köztudomás szerint a „*varju a varjunak nem vájja ki a szemét.*” Hanem vegyes házasság van közöttük elég, mert p. o. a szürke varju összeházasodik a fekete varjuval. Ivadékuk korcs, tarka vaju lesz, se az apja, se az anyja; éppen mint a katolikus és a protestáns házasságból származott gyermek, hogy se katolikus, se protestáns. Persze, ha volna annyi esze a varjunak, hogy előre látná, miszerint korcs ivadékot fog produkálni, nem kötne felesleges házasságot. De honnan tudná ő azt, hogy még „*a nadrág se jó, ha egyik szára pantalló, a másik magyar nadrág.*”

A varjuban nincs semmi agoismus. A szó legszorosabb értelmében önzetlen egy

állat; mert pl. ha valakit felakasztanak, az neki tiszta haszon, mégis minden farizeuskodás nélkül kimondja fölötté, hogy „*kár.*” De ha már ilyen nagy barátja az önzetlenségnek, mért nem hangoztatja már föntebbi sajnálkozó szavát az önhasznukat hajhászó s a közügyekkel mit se törődő politikuskok fölött is. Hanem minő csodálatos dolog, hogy ennél a szónál, hogy „*kár,*” nem beszélnek többet még a varju-asszonyok sem. Ezt tegyék meg az asszonyok!

A varju is csak olyanformán van, mint az ember, hogy sok mindenfélét hisznek róla, a miben egészen ártatlan. Így a régi rómaiak baljóslatu madárnak tartották; a hinduk meg azt hiszik, hogy benne lakik az ösök lelke; sok nagyravágó ember pedig „*azt gondolja, hogy a varju is neki károg,*” sokszor meg is érdemelne.

A vadász haragszik rá, de sokszor csak „*akkor keres puskát, mikor a varju elrepült.*” A rossz lelkiismeretű ember pedig fél tőle, hogy titkát „*a vaju is kikárosgja;*” pedig ha a varju erre is képes volna, azóta már az emberek mind kiirtották volna.

Ha léteznék a világon varju pszichologia, az volna ám csak még a nehéz tudomány! Ugyancsak törhetné a fejét valami varju-pszichologus, mig az ellentétes tulajdonságok labirintjében tisztába tudna jönni a varju belső tulajdonságával; mert pl. hogy

egyebet ne emlitsék, a varjaknak természetben a legnagyobb gyávaság váltakozik a legelismerésre méltóbb bátorsággal. Mig egyrésztől ugyanis „*száz varju ellen elég egy kő*” s szerte rebben valamennyi, más részről meg „*a varju nem fél az akasztott embertől*” sem. Sőt „*a hol akasztás van, megjelennek a varjak;*” a miből azt volnék bátor következtetni, hogy Topolyán kell legtöbb varjunak lenni, mert oda küldenek legtöbb embert, hogy „*akasszanak föl Topolyán.*” Nem jó volna oda küldeni a kvóta... de csitt!

A varju némi tekintetben hasonlít az uzsoráshoz; nem mintha pénzt kölcsönözne valakinek száz perczentre, mert pénze még a hetedik öregapjának se volt, hanem mert szeretné kiszívni még a velőt is a csontból. Azért „*les a varju a csontba.*”

A varju nagy tolvaj. Különben szereti elcsenni, a mi fényes; kivéve persze a külföldről beimportált karlsbadi és mödlingi fénymázos cipőket, mert azokat két heti viselés után az ördög szokta elvinni. Pedig hasznát nem veszi a varju igaztalan szerzeményének, csak ostobán elássza, mint fősvény a maga aranyait.

(Folytatás).

kik a földet ez esetben 30—40 krajczár napszám mellett durják, hanem leszámítva a haszonbért és magot, a föld egész hozama kárpótolja őt munkájáért.

Bizvást állítjuk, hogy ha népünknek megfelelő munkát biztosítunk, akkor nem fog minduntalan felhangzani a panaszos szó s nem fog gondolni arra senki, hogy hazájától távol idegenbe vándoroljon.

Községi közgyűlés. Községi közgyűlés volt az elmúlt csütörtökön, mely alkalommal a közgyűlés elvileg 30.000 koronát szavazott meg a hajóhid meghosszabbítására, mely a medertől a hullámtéren át húzódnék a Tisza köröszugi ármentesítő társulat védtöltéseig. Ha a meghosszabbítás kiépítést nyer, úgy lehetővé tétetik, hogy magasabb vizálások alkalmával is közvetítheti hajóidunk a forgalmat. Szerintünk nem lenne felesleges, kérdést intézni a fenti ármentesítő társulathoz, hogy mily szerkezetű hid építése nem szolgálna akadályul és hátrányára a védgátaknak. — Február hó 6-án d. e. 9 órai kezdettel ismét közgyűlés tartatik, melynek 26 pontból álló tárgysorozata van. E közgyűlésről jövő számunkban hozunk tudósítást, csupán a tárgysorozat 26., utolsó pontjával kívánunk ez alkalommal foglalkozni; mely a községi nyomtatványok árlejtes útján leendő biztosítását kéri. Különösnek találjuk ezt, mert még fél éve sincs, hogy a nyomdai munkák elkészítését a város árlejtes útján elkészítésre kiadta, mely intézkedését az alispán, sőt még a miniszter is jóváhagyta. Eddig zsiros falat volt a község nyomdai munkája, most azonban, midőn árlejtes útján van kiadva egységes alapárszámítás mellett, felényi összegbe kerül a városnak nyomdai szükséglete, mint eddig. De különben sem hisszük, hogy minden ok nélkül, félvévenként újabb és újabb árlejteseket rendeljen el a közgyűlés a nyomdai munkák ki által leendő elkészítésére, mert ezáltal csak növelné azt a csunya konkurencziát, mely nálunk a nyomdapiacra van. A mint nem rendel el a közgyűlés a kovács, asztalos stb. községi munkálatokra félvévenként árlejtes, épügy nem látjuk szükségét annak, hogy a nyomdai munkák oly sűrű egymásutánban kerüljenek árlejtes alá. Fél év előtt is a mai nyomdák álltak fenn városunkban, kinek-kinek módjában állt a munkák elkészítését elnyerni. Azóta sem a város szükséglete nem kétszereződött meg, sem a nyomdák adója nem szállt lejjebb s így olcsóbb árak az újabb árlejtessem volnának ugysem elérhetők, piszkos verseny elősegítéséhez pedig a közgyűlés nem fogja magát eszközül felhasználhatni.

Csak igazat mondjunk.

— Irta Hegyi Antal. —
(Folytatás.)

A választás napján a Szivák párt nem igen bizott Mihály gazdában, mert tartott tőle, hogy Szivákra fog szavazni s mert reggel „sors húzás” folytán a Szivák-párt kezdte a szavazást, hajtották Mihály gazdát, hogy szavazzon le Szivákra. Mihály gazda azonban sajnálta azt a sok jó bort és pálinkát, mit a Szivák-párt tanyáján látott és avval tért ki a nógatás elől, hogy majd tudja ő mikor kell neki leszavazni.

A választási zárórát Szabó Imre közjegyző, mint választási elnök délután két órától három óráig tüzte ki. Három óra felé jó pityókás állapotban Mihály gazda is megjelent a választási urnánál, hogy szavazatát leadja, a választási elnök azonban elutasította őt e szavakkal: Kend elmehet, mert most is részeg! Holló Adolf zsidó községi jegyző oda sugta az elnöknek: kérem ez a mi emberünk! Mire az elnök elő szólította: Hogy hívják kendet? Mondja: Forgó Mihály! Előkeresi tehát a nevét a választási lajstromban és diktálja a választási jegyzőnek. Be kell írni Forgó Mihályt! Megtörtént a beírás és az elnök tovább kérdezi: Kire szavaz kend? Hock Jánosra! Felelte Mihály

gazda. Az elnököt a guta környékezi és ujra kérdezi: Kire szavaz kend? Mondtam már, hogy Hock Jánosra! volt a Mihály gazda újabb válasza. Menjen kend részeg disznó! dühösködött az elnök, de már akkor nem lehetett a Szivák bukásán segíteni.

A tanyai választók bejárásán kívül elősegítette még a Szivák bukását azon körülmény, hogy előre értesülve róla, hogy a választás napján háromszáz fegyveres katonával fogják városunkat megszállani, tanyai választóinkat még a választás előtt való éjszaka behozattuk. A választás reggelén pedig hajnali öt órakor a fiatalabb választókat a Polgári Kör helyiségeiben, hatvan öreg választó polgárt pedig tartaléknak a plebánián helyeztünk el.

A Szivák-párt úgy számított, hogy nekünk husz szavazat többségünk lehet. Azért mikor pártunkra került a sor, a választási elnök egymásután visszavetette szavazóinkat és ez által tizenhét szavazatot vesztettünk. De mikor a hatvan öreg választó jelentkezett szavazni a plebániáról, kikről addig nem volt tudomása a Szivák pártnak, belátta a választási elnök, hogy lehetetlenség a többséget Szivák részére megcsinálni. Azért tovább egy szavazatot sem utasított vissza és délután 3 órakor kihirdette a választás eredményét, melynél fogva pártunk jelöltje Hock János ötvenkét szótöbbséggel győzött. Mi hetven szótöbbségre számítottunk, de mint említve volt, tizenhét szavazatot ebből az elnök visszautasított.

A nép szinte tombolt és örvengött ezen győzelem fölött örömeiben. Táncsolva járta be, zeneszó mellett, nemzeti zászlók alatt a város utcáit és éljenezte mindazokat, kik közremunkáltak a győzelem elősegítésére. De erre a győzelemre nehéz napok következtek.

A következő nap ugyanis Hock János mint megválasztott követ, Bajcsy Gábor káplánnal Vácra utazott, hogy Bajcsynak bántódása ne történjen, a miért Ivánkovics János beszédébe közbeszólt. Schuster Gonsztin váczi püspök ő Excellenciája kegyesen fogadta Hock Jánost és annyit mondott neki, hogy az egész eljárás csak formáság, de mikor Bajcsy járult eléje, szóba sem állott vele: hanem bizonytalan időre elzáratta a papnöveldeben.

Hirt nem adván Bajcsy Gábor magáról, hogy mi történt vele, sorsa iránt távirati uton tudakozódtam a püspöki udvarban, de csak azon rövid értesítést nyertem: A papnöveldeben vagyok és várom a rendeletet. Ebből tisztán láttam, hogy ez a távirat nem Bajcsytól származott, aztán pedig, hogy Bajcsy le van tartóztatva. Szabadon bocsátását tehát a kegyelmes püspöknél újabb távirattal szorgalmaztam és közbenjárásra is fölkeretem érte Virter Lajos nagy prépost és Jung János kanonok urakat, a mit azok megtettek, de a püspök ő Excellenciája hajthatlan maradt. Csongrád népét mód nélkül bántotta e dolog és hogy elejét vegyem nagyobb kitérésnek, főpásztornomhoz nyílt levélben folyamodtam Bajcsy szabadon bocsátásáért.

Ez a levél aztán hatott, mint a tüzes istennyila, mert általa le volt leplezve a Szapári kormány választási hadjárata. Országos hirre emelkedett ez a levél, mert a lapok pártkülönbség nélkül közölték és Bajcsyt azonnal szabadon bocsátotta a főpásztor és Pestmegyében Turára küldte káplánnak.

Szapáry miniszterelnök azonban bántónak találta magára nézve a levél tartalmát és felhívta kegyelmes püspököt, hogy szigorú büntetéssel fenytessen meg érte. Főpásztorom azonban nem volt hajlandó erre, miért is Szapáry miniszterelnök Csemegi Károly a büntető kodex szerzőjének elnöklete alatt jogtudósokból álló bizottságot küldött ki véleményadás végett arra, hogy merészségemért, hogyan lehetne engem megrendszabályozni?

Ez a bizottság hosszas tanácskozás után abban állapodott meg, hogy legtanácsosabb az egész dolgot abban hagyni, mert ha bolygatják, még nagyobb botrány lesz belőle. A ki ugyanis, véleményezték, ily merész lépést képes megkockáztatni az a végletekre is képes és akkor beláthatlan következmé-

nyei is lehetnek a dolognak. Szapári a jelentés tudomásul vétele után nem is erőttette többé e dolgot, de hat évvel később, 1888-ban más czímen keservesen megittam a levét.

Szivák Imre pártja nem nyugodott bele a bukásba, hanem petícióval támadta meg Hock János mandátumát, mintha a Szivák-párt megfélemlítésével lett volna kicsikarva. Pedig több volt a Szivák-párt őrizésére ki-rendelt fegyveres katona, mint a mennyi választóval pártunk összesen rendelkezett. Az országgyűlés el is rendelte a választás tárgyában a vizsgálatot, mert avval voltam való, hogy Szivák ellen a szószékről izgattam, meg hogy a választókat megesküd-tettem a feszületre, hogy Hock Jánosra szavazzanak.

Mig a vizsgálat folyt, Csáky Albin gróf közoktatási miniszter fia, ki Szarvas városának volt követe, erőszakos halállal vetett véget életének és helyébe a szabadelvű párt Szivákot jelölte a szarvasi madátumra. Csongrádi párthivei el is mentek oda mellette korteskedni, de a függetlenségi párt meg engem szólított fel, hogy Szivákot segítsek neki megbuktatni. Csongrádon e miatt a főszolgabírói hivatal engem állandó megfigyelés alatt tartott, nehogy valamikép Szarvasra menjek Szivák ellen korteskedni.

(Folyt. köv.)

UJDONSAGOK.

— **Hegyi Antal fairporton.** Hegyi Antalt a clevelandi püspök megerősítette a fairporti, O. plebániában s ő folyó hó 11-én meg is tartotta uj hívei között a beköszöntő beszédet. A fairportiaknak a püspök átadta a hívek által néhány évvel ezelőt épített róm. kath. templomot, melyet ezuttal a közönség hitfelekezeti különbség nélkül zsufolásig töltött meg. Hegyi számára a hívek addig, míg a parochia fölépül, külön házat béreltek, melyet csinosan és kényelmesen be is butoroztak már. Erdekes megjegyzei, hogy Hegyi Antalt a south betlehemiek is meghitták plebánosnak de akkor már a fairportiaknak kötötte le szavát. — A Clevelandban megjelenő „Magyarok Vasárnapja” a következőket írja: Hegyi Antal ur a clevelandi püspök ur által Fairport O.-ba neveztetett ki plebánosnak. Gratulálunk úgy a volt hirneves csongrádi plebános urnak, mint fairporti testvéreinknek és örülünk, hogy elvbarátunkat a legközelebbi szomszédságban birhatjuk.

— **Ipartestületi közgyűlés.** Az Ált. Ipartestület f. évi február hó 2-án d. u. 2 és fél órakor saját házában tartja meg ez évi rendes közgyűlését. Kívánatos, hogy a testületi tagok minél nagyobb számban vegyenek részt e közgyűlésen annyival is inkább, mivel ez alkalommal tisztújító közgyűlés tartatik. Az iparosok nagy meglepéssel látják az ipartestület mai vezetőségét, s elismerésüket fejezik ki, hogy azok az iparos érdekek szolgálatába hathatósan közremunkálnak nemcsak, de a testület anyagi és erkölcsi fejlesztésére is éber figyelemmel vannak. Mi is hisszük, hogy ipartestületünk a mai helyes vezetés mellett, szépen fog fejlődni iparosaink érdekeinek előmozdítására. A közgyűlés tárgysorozatát a következőkben adjuk: 1. Két jegyzőkönyv hitelesítő tag megválasztása. 2. Elnöki jelentés az ipartestület 1902. évi működéséről. 3. Számvevői jelentés az ipartestület 1902. évi forgalmi és vagyoni állapotáról. 4. Az 1903. évi költségvetés egybeállítása. 5. Az ipartestületi betegs. pénztár 15 kiküldött tagjának megválasztása. 6. 2000 korona árvtári kölcsön kieszközölése. 7. Indítványok. 8. Tisztújítás; s működési időtartam szerint kilépett Farsang Félix kovács, Kátai Pál ács, Szabó Ferencz asztalos, Vári Dániel csizmadia iparosok helyett a következő 3 évre 4 hason vagy rokoniparu előjárósági tag és számvevőség megválasztása.

— **Tolvaj cigány.** Rác Flórián kecskeméti illetőségű cigány eltévelygett hozzá, hogy régi ismerősét Gyümölcsös Máriát meglátogassa. A régi ismerősök eljár-gattak a városba sétára, mely alkalommal kikémlelték, hogy ha be áll az est, hova

menjenek lopni. A régi ismerősökhöz még hozzá csatlakozott a műveletek végrehajtásához Németh Józsefné is s így hármasan Mészáros István, Dinnyés János, Blázsik Márton, Góg József és Lantos Jánostól éjjel kacsákat, tyukokat stb. aprójószágot loptak, melyeket Szentesen és Félégyházán adtak el minden alkalommal. A csendőrség azonban elcsípte a három jó madarat, kik beismerték tettüket.

— **Harmadosztályú kocsik a gyorsvonaton.** Február elsejétől kezdve a magyar államvasutak gyorsvonataihoz harmadosztályú kocsik is lesznek csatolva, amivel az utazók régi óhajta teljesül. Az új díjszabás szerint a 16. zónában az I. osztályon 30, a II-on 20 koronát kell fizetni s a harmadik osztály díja csak 12 korona lesz.

— **Hymen.** Grünwald Ignác fiatal kereskedő a napokban váltott jegyet Schönfeld Herman vendéglős — kedves leányával Amália kisasszonnyal.

— **Enyhe idő.** Az elmúlt héten ismét enyhe napok köszöntöttek be, mely ma vagy holnap már a Tisza jegét vándor útjára való indulásra bírja. A korcsolya pályákat is víz borítja s a Szegeden megjelenő „Meteor“ című lap jóvondolése szerint korcsolyáinkat nyári pihenőre tehetjük. E szerint a Meteor jelentése így szól: A jan. 13-diki csomópont hatása nemcsak hideget hozott, de jelzéseinek megfelelőleg tartós hideget is, mely méltán megérdemli a harmadik tél nevét. Az időjárás meglehetősen egyöntetű és csendes volta onnan jön, mert ezen időszakban kevés a változási csomópont, amennyiben közbe csak egy, a 20-iki esett és ez is, miként jeleztem is, gyenge hatású volt. A 25-iki csomópontnak a bolygók állásából merített jellege enyhe hatású, ezen jelleg azonban csak részben vagy rövid ideig érvényesül, mert a 28-iki igen erős hatású csomópont jellege ismét hideg, míg a 29., 30-iki napoknak szintén igen erős hatással már ismét az enyhe a főjellege. A 28-iki csomópont hatása tehát egy igen változó, felette nyugtalan, izgalmas napokat vezet be. A légköri változások csapadékos, szeles vagy viharos jellegűeknek ígérkeznek és maximális hatásukat 29., 30-án érik el. A csapadék lehet hó vagy eső vagy vegyesen mindkettő. A 28-iki jellege hideg, a 29., 30-iki pedig enyhe, mindkettő erős hatású, így az eredmény a kettőnek különbözete leend, ami azonban még ismeretlen. Ezen izgalmas erőhatást a február 2-iki csomópont hatása csillapítani fogja, de miután gyenge erejűnek ígérkezik, így nyugodtá még alig teszi azt, amelynek folytán a jövő hét majdnem egészben ily változatos időt ígér. Február hó változási csomópontjai 2., 6., 13., 20., 25., 28-rá esnek.

— **Tilos a közlekedés.** Tekintettel a a megennyhült időjárásra, a szentesi országos vásárra semmi néven nevezendő módon, tehát sem kocsival, sem gyalogosan nem szabad a Tiszán keresztül közlekedni súlyos büntetés terhe alatt.

— **A csanyil csodakút.** Csany községben egy gazda kútát ásat a háza portáján. A kút ásását egy napszamosa végzi, ki az elmúlt héten rémülten szaladt be a gazdához, hogy láng csapódott fel a kútból, mely többször ismétlődött. A csanyiak azóta seregestől járnak csodálni az épülő kútát, s égi jelenséget vélnék a felcsapódott lángokban, melyek azóta azonban nem ismétlődtek.

— **Menetrend változás.** Félégyháza kérésére a kereskedelmi miniszter a Csongrádról induló 6311 sz. vonat indulási idejét megváltoztatta, hogy a Félégyháza-Budapest illetve Félégyháza-szegedi vonatokhoz kellő csatlakozása legyen. A pontos indulási idő még meg határozva nincs, ezirányban most folynak a tárgyalások a vasutigazgatóságnál. A menetrend változás május elsejével lép életbe s próbaképpen a nyári menetrend idejére lesz érvényes. A 6313 sz. vonat közlekedését illetőleg nem hajlandó a miniszter megváltoztatni, mivel a teherforgalmat tekintve, a mai menetrendjét helyesnek találja.

— **Az 1903 évi genfi kiállítás.** Genfben a belga ipar- és közmunka miniszter Ó nagyméltósága védnöksége alatt 1903. évi márczius 12-én egy szakács és tápszer kiállítás

lesz megnyitva, mely ugyanazon hó végén be fog zártni. Ezen a kiállításon a következő csoportok lesznek képviselve: a pékmesterség, a cukrászat, gyarmat- és fűszerárak, a sörfőzés, pálinka égetés, ásványvíz, mézárosság, füstölt hús készítés, halak, baromfi, mindennemű mezőgazdasági termények, edények és butor berendezések, házak, konyhák, pinczék és vendéglők számára. A szokott kitüntetések kivül, melyeket a jury oszt ki még diszjutalmak is lesznek kiosztva, melyeket Lipót király Ó Felsége, a flandriai gróf, a miniszterek, a helytartó és a genfi polgármester adományoztak, úgy hogy ezen kiállítás ez által jelentékenységen nyer s Magyarország sok kiviteli cikkére nézve fontossággal bírhat. Kell, hogy azok, kik a kiállításon résztvenni vagy magukat képviseltetni akarják, február hó vége előtt a kiállítás képviselőjénél Prága-Karolinthal lakos Jobiet Arthur urnál jelentkezzenek.

— **Hegyi Antal körözik.** A Rendőri Közlöny legutóbbi száma a következőket közli Hegyi Antal Amerika földére vándorolt plebánosunkról: Hegyi Antal volt csongrádi róm. kath. plébános izgatás vétsége miatt jogerősen három hónapi államfogházbüntetésre ítéltetvén, minthogy a nevezett, a kinek személyleírása alább közöltetik, a büntetés végrehajtása elől megszökött, fölhívattak az összes bírói és közigazgatási hatóságok, hogy nevezettet tartóztassák le és a legközelebbi kir. járásbíró vagy kir. ügyészség fogházába szállítsák és erről az alulírott kir. ügyészt értesítsék. Személyleírása: Kora 53 éves, testalkata erős, magassága magas, homloka magas, haja őszes barna, szeme barna, szája rendes, arcza hosszal, orra hajlott, arczszíne egészséges, anyanyelve magyar, ruházata lelkési.

— **Figyelmeztetés a vásárokat látogató iparosokhoz.** A szentesi országos vásárok ez évben a következő sorrendben fognak megtartatni u. m. Téli vásár január 31, február 1 és 2-án. Tavaszsi vásár; április 18, 19 és 20-án. Nyári vásár; július 18, 19 és 20-án. Őszi vásár: szeptember 19, 20 és 21-én. Ezen országos vásárok alkalmával a rendőrhatalóság a 39505/1901 számú m. kir. kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében a vásárban megjelenő iparosok- és kereskedők-től az iparigazolványok felmutatását fogja követelni és azon iparosok, a kik ezen minőségüket igazolni nem tudják, az árusítástól eltiltatnak. Ennélfogva felhívjuk iparosainkat, hogy iparigazolványaikat, vagy az azt pótló czéh és remeklevelüket, vagy azok hiteles másolatait magokkal vigyék.

— **A 10 és 50 forintos bankjegyek.** A régi bankó pénzek ideje immár végkép letűnik; helyöket újabb bankjegyek foglalják el. Az 5 forintos már régebben letűnt, most pedig arról értesítenek bennünket, hogy f. évi február hó 28-ik napjával a 10 és 50 frtos bankjegyek is kimennek a forgalomból. Ezentul csak az adóhivatalok fogadják el fizetésként f. évi augusztus hó 31-ig.

— **Férfiak ingyen kapnak gyógyszer** a legújabb találmányu, amely visszaadja az elvesztett erőt. Mindenki a ki érte ir, próbacsomagot száz oldalas könyvvel együtt, jól becsomagolva ingyen kap. Ez a legcsodálatosabb csodaszert, a mely már ezreket mentett meg, a kik ifjúkori bűnök következtében nembeli betegségben, syphilis és elvesztett férfierőben szenvednek. Ez oknál fogva az intézet rá szánta magát, hogy bárkinek ingyen küld egy csomag gyógyszer felvilágosító könyvvel együtt. Ezzel a háziorsósággal a betegség odahaza is gyógykezelhető és mindenki, a ki ifjúkori bűnök folytán nembeli betegségben, eme gyöngeség vagy pedig chornikus betegségben szenvednek, odahaza maguk kezelhetik magukat. Ez a gyógyszer azokra a szervekre hat, a melyeknek az erősödése szükségeltetik és csodálatos eredménnyel gyógyítja a már éveken át tartó betegségeket. Öregek és fiatalok a Stadte Medical intézetnek alulirt czimen irhatnak, a honnan a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban is azokat akarja megmenteni, a kik kezeltetés végett nem hagyhatják el otthonukat. A próba szállítmány meggyőződést arról, mily könnyen

gyógyítható megse borzasztó betegség odahaza. Az intézet kivételt nem tesz, bárhol, nan irhat magyarul az orvosságért, mitoktartás mellett postafordultával egy gyógyszer szállítmány könyvel mindjárt megküldetik. Irjon még ma. A szállítmány oly szépen van csomagolva, hogy annak tartalmát nem fogja senki sem kitudni. A levelet következőképpen kell címezni. Stadte Medical Institute, 6920. Elektron Build-Sing' Fort Wayne, Ind. America. Minden levelet frankirozni kell.

I R O D A L O M.

A tavasz hírnökei. Noha még a tél uralg, de azért máris megjelennek a tavasz hírnökei — műkertészeink. faiskola-tulajdonosainak és magkereskedőinek ajánlatai és katalógusai, minden újat, szépet és hasznosat jelezve, melyekkel mi az 1903. évben kertjeinket díszíthetjük és szántóinkat elláthatjuk. — Előttünk fekszik a már előnyösen ismert temesvári Mühle Vilmos cs. és kir. udvari szállító, magkereskedő czég nagy és rajzokkal ellátott főkatalógusa a legelegánsabb kivitelben, mely minden asztalnak díszére válik s egyszersmind annyi hasznos tudnivalót tartalmaz, hogy sokféle kertikönyvet pótol; mert a számos képleteken és a cikkeknek objektív tárgyilagos leírásán kívül, még egyes növények tenyészthetésére nézve is, hasznos utmutatásokat tartalmaz s kérésére a czég által ingyenesen megküldetik.

Téli divatköziöny 1902 3. Az ismert H e n n e b e r g selyem-gyár írja nekünk: A temérdek sokféle selyemszövetek miatt, melyek mostanában forgalomba jönnek, mindig nehezebb egy divatköziönnyet kidolgozni, egyrészt a már kiszoríthatlan blous-divat miatt is. Egy egységes „divatról“ már évek óta szó sem lehet; ugyanis minden „divat.“ Sikos, koczkas, mintázott, egyszínű Changeant, Merriert, Chiné Foulard, Merveilen Taffet, atlasz stb. Kivételesen kedvelt, megint csak marad Taffet fehér, fekete, színes és mintázott. Mellette: Lomine, Chiné és a nélkülözhetetlen Foulard-selyem. Mily elragadóan szép mintákat hoz nekünk bennök a jóvendő tavaszi idősrak. Előttünk megint a „sottis“ kék zölddel a legdivatosabb, csikos és koczkás selyemszövetek számtalan mintában Páris és Londonba vannak rendelkezésre. Utazásra megint a sárgás-szürke szövetek fiuom és nyerselyemben szerepelnek, miután nagyon célszerűnek mutatkoztak Crépes de Chiné újra divatba jön. Divatos színek: szürke, zöld, párákék, sötét-lila és barna.

A Pesti Napló Magyarország legrégebb napilapja, mely ötvennegyedik évfolyamába lépett. A régi hagyományaihoz hiven pártoktól független, mást, mint az ország érdekét nem ismerve, küzd a magyar alkotmány sértetlenségéért a nemzeti jogok kivívásáért, az ország érdekeinek istápolásáért. Bátor szókimondása a napi politikában és közéletünk minden terén, társadalmi, irodalmi-művészeti és közgazdasági kérdésekben a hazafias és művelt magyar közönség kedveltjévé tették az ujságot. Munkatársai a legkiválóbb publicisták és írók komoly, magvas és gazdag munkája mellé pompásan illeszkedik a vidám és hamar országszerető népszerűvé vált *Tarka Krónika*. A lap irányán és tartalmán kívül barátaivá tette olvasóit azokkal az irodalmi és művészeti jelentőségű diszművekkel, a melyeket hat éven át, évről-évre előfizetőinek karácsonyi ajándéku adott: Madách „Ember tragédiája“, „Arany balladái“ Zichy Mihály rajzaival, „Bánk-Bán-Album“, „Himfy-Album“ s a „Költők Albuma után az dén országos fel-tűnést keltett „Zichy Mihály Albuma“-val. A lap előfizetési ára egész évre 28 kor., fél-évre 14 kor., negyedévre 7 kor. Aki most legalább félévre előfizet s magát kötelezi, hogy egy további féléven át előfizető marad, mig a készlet tart megkapja a „Zichy-Albumot. Az előfizetések a lap kiadóhivatalába, Budapest, Andrassy-ut 27. szám küldendők.

Stampay „Énekek és Imák“ című könyvének IX-ik, új kiadása megjelent. E könyv már most nemcsak az ifjuság, a nép, hanem a kántorok és főt. papságnak is kézikönyvül szolgál. 240 oldalal csinos kemény kötésben 15 kr., diszes angol-vászonban 25 kr. 11-ik könyv ingyen. kotta is ingyen. Kapható a szerzőnél Köbölkúton, Esztergom-megyében.

Közgazdaság.

A gyümölcsfák ápolása télen.

Most, midőn minden gazdálkodónak elég ideje van, érdemes a gyümölcsfák törzseinek tisztítására, a fák trágyázására és koronáinak kimetszésére is gondolni. Hogy szép, jó, egészséges és termékeny gyümölcsfakkal bírjunk, szükséges, hogy minden év őszén ezek körül nagyobb körben a talaj megásva legyen, hogy a gyökérzethez levegő, nedvesség és tápanyag könnyebben hatolhasson.

Ily téli időben végzendő a fák koronáinak kimetszése, kitisztítása. A korona belsejéből minden, továbbá az egymást keresztező és az egymást dörzsölő ágak mind eltávolítandók ugyanarra, hogy a korona belsejébe világosság és levegő akadálytalanul behatolhasson; mert azon gyümölcsök, melyek a korona belsejében nőnek, sohasem lesznek izletesek, nem fejlődnek szépen ki és a korona külsőbb részeiben levő gyümölcsöktől sok tápanyagot vonnak el.

A koronának kimetszése (kitisztítása) fiatalabb fáknál minden második, idősebb fáknál azonban minden negyedik évben kellene történnie.

A korona kimetszése után a törzs és vastagabb ágak mohától és a régi felpattogott holt héjtől, héjkaparó-vas és aczélsodrony-kefével vagy más kemény ércnemű eszközzel megtisztítandók.

Hogy ha a fák törzsei az őszy folyamán nem lettek volna mésztejjel bemázolva, akkor ezen munka most is végezhető, és pedig; frissen oltott mész és marhatrágya, trágyalével annyira higitandó fel, hogy ez egy nagyobb ecsettel mázolható legyen. Ezen bemázolás a fákra igen jó hatással van; a nyulakat a törzsek megrágásától távol tartja, a kártékony rovaroknak a törzsöni tartózkodását meggátolja, elpusztítja a kártékony rovarok álcáit, a fák sima héjat kapnak ez által s a kora tavaszi kihajtást is visszatartja, mivel késői fagyoknál előnyösebb a későbbi kihajtás.

Ezek megtörténte után a törzs körüli megazított talajra terítsünk bármily trágyát, legjobb azonban e célra a régi érett trágya szarvasmarhákétól.

Az így ápolat fák a tulajdonos öröme mindig termékeny, egészséges és ellentálló állapotban maradnak.

NYILTÉR.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget sem a szerk. sem a kiadó.)

Báli-selyem

métere 60 kr.-tól feljebb legújabb divatnak.

Bér- és vámmentesen házhoz szállítva. Gazdag mintaválaszték készséggel küldetik.

Henneberg G. selyemgyára Zürich.

(4.)

Jemm E. féle

régi hirnévű

Mellezükorka

KÖRHÖGÉS és
REKETSÉG
ellen.

Hatóságilag engedélyezve 19. 4. 220. 75066 sz. alatt
Ara dobozonként 50 fillér.
Kapható Csongrádon: Ungváry József a „Még-váltóhoz” címzett gyógyszerében.

Király Gergelynek a főutczán lévő házában több üzlethelyiség lakással, és bormérési üzlethelyiség haszonbérbe kiadó.

Zsolnay Istvánnak a Malom-utczai háza (Welisz-féle ház átellenében) szabad kézből eladó. A vételár felől értekezni lehet Georgiádes Jánosnál, a Gőzhajó állomásnál levő házábanál.

Sohasem kínálkozik az életben oly ritka alkalom, hogy csekély 2 frt. 96 kr.-ért következő remek árügyinteményt kaphatni:
12 darab. 2 frt 96 kr.

1. Nickel horgony-rem zsebbóra pontosan járó 3 évi jótállás mellett. 1. Valódi goldin pánczelláncz vagy nickel, 3 drb. valódi goldin gyűrű legújabb facon simmil briliánsal 2 drb. igen finom goldin nyakkendő, 2 drb. valódi goldin fülbevaló legújabb facon, 1 tok horgonyóra számára. 1 goldin broch párisi system, 1 goldin, vagy nickel zsuzsu a lánczra. Nem tetsző tárgy készséggel kicseréltetik, vagy ára visszatérítetik, miáltal minden risico ki van zárva. Hasonló hirdetések utánzatok. Mind e 12 remek ékszer a horgony rem. órával együtt 2 frt. 96 kr. A pénz előleges kifizetés vagy utánvétellel kapható:

Kapellner & Holzner
óra és aranyáru gyári raktár nagyban elárúsítás.
KRAKAO, Dietel-utca 68 (Austria.)
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

A csongrádi keresztény fogyasztási szövetkezethez jó házból való fiúk tanulónak fölvetetnek. Jelentkezni lehet a központi üzletben.

Az igazgatóság.

Epilepsia.

A ki nyavalyatörésben, görcsökben s más idegajban szenved, kérje azon füzetet, melyet ingyen és bérmentve küld Schwanen gyógyszerár Frankfurt a/M.

Szülőoltványok

szokvány minőségben és európai nemes gyökeres és sima vesszők mélyen leszállított áron. Oltványok ezre 90-100 forint. Mindenik a legkiválóbb bor- és csemegefajokból. fajtisztán, teljes jótállással. Ha a szállítmány a megrendelésnek meg nem felelne, ugy az oda- és visszazállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Igy mindenik ebbeli szükségletét az én költségemen házhoz szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövény-növény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, ugy hogy a bekerített részek teljesen kulcsal zárhatók. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Bővebb tájékozás végett színes fénynyomatu díszes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetnek' rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki címét egy levelező-lapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanak, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Igy még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Kétéves, óriási jövedelmet Diócsemeték, biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Czím: „Ermelléki Első Szülőoltvány-Telep, Nagy-Kágya” u. p. Székelyhid.

Tüdőbaj

kronikus katarus és sorvadás

gyógyítható.

Az orvosi kongresszuson Levdén tanár konstátálta, hogy Németországban állandóan 1.200.000 ember szenved sorvadásban és hogy ezek közül kb. 180.000 esik e borzasztó betegségnek áldozatul. Minthogy minden ember majdnem naponként tubercillusokat (a sorvadás előidézői) lélegzik be, az egész emberiségnek ki kellene halnia, ha a test nem produkálna olyan anyagot, mely a bacilusokat elpusztítja még mielőtt a szervezetnek kárt okozhatnának. Ez az anyag benne van a tüdő előtt levő pajzsmirigyekben és állandó harcban áll a bacilusokkal. Csak ha ezek a mirigyek meghiúsul, por stb., avagy tömeges és tartós bacilusbevándorlás következtében nem működnek, áll be a betegség. Minthogy emlős állatoknál is meg vannak ezek a mirigyek és ugyanazokat a feladatokat teljesítik mint az embernél, fontos volt megkísérlni állatoktól vett pajzsmirigyek hozzávetése által a természetet a betegség elleni harcban támogatni, a mely teoria számtalan orvos kísérletezése folytán fényesen bevált. A készítményt juhok pajzsmirigyéből veszik és dr. Hoffmann-féle Gladulén elnevezés alatt tablettákban állítják elő, minden tablettában van 0.25 gram és pedig 0.05 grm pajzsmirigy poru és 0.20 grm a tejcukor.

Dr. H. ur. M.-ből ezeket írja: A Gladulén alkalmazása által a tuberkulózis különféle nemében szenvedő betegeknek meggyőződtem, hogy ez az eddig a tuberkulózis ellen használt belső szerket hatásban jóval fölülmulja.

Dr. A. ur B.-ben. Örömmel értesitem, hogy a beteg állapota nagyobb mennyiség bevétele után jelentékenyen javult, kivált a kellemetlen levegő hiány elmúlt, a köpés majdnem megszűnt, általában jobban érzi magát és 2 fontal hizott.

G. B. ur Köln. Valóban meglepett a Gladulén-tablettái által elért eredmény. A köhögés láthatólag enyhült, az étvágy és az általános érzés javult, a mit egyes egyedül az ön tablettáinak tulajdonítok. Az általam eddig használt számtalan szernek nem volt semmi hatása.

Glandulént készít dr. Hoffmann Nachf. vegyi gyára Meleane (Szászországban) és kapható a legtöbb gyógyszerárban, valamint Török József gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12. üvegekben 100 tablettával 5 K. 50., 50 tablettával 3 K. Kimerítő füzetkét a gyógyító módról orvosok és gyógyult betegek értesítéseivel ingyen és bérmentve. Ovakodjunk értéketlen utánzatoktól.

G. S. és V. M. tanárok M.-ben a Glandulént 31 tüdővész esetében, különféle kórallapotban, hol más kurák már nem igen használtak, alkalmazták a legjobb eredménnyel. A betegség tünetei: láz, köhögés, éjjeli izzadás, köpés, étvágyhiány stb. lassankint elmúltak, ugy hogy a betegek rövidebb-hosszabb idő mulva gyógyultak voltak elbocsáthatók.

H. S. ur Jessen. 4 1/2 évvel ezelőtt — 20 éves koromban — tüdő-tuberkulózisban szenvedtem. Kaptam kreozotkapzulát, kreozotait stb., de állapotom nem javult, sőt mindinkább rosszabodott. Ezek az erős szerek folytán gyomorhajos is lettem és láthatólag fogytam. Orvosok földadtak. Pár száz Glandulén-tabletta után már javulást éreztem, étvágyam lett, testsúlyom gyarapodott és pár ezer darab használata után tudom is teljesen meggyógyult és ismét visszanyertem egészségemet.

és kapható a legtöbb gyógyszerárban, valamint Török József gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12. üvegekben 100 tablettával 5 K. 50., 50 tablettával 3 K. Kimerítő füzetkét a gyógyító módról orvosok és gyógyult betegek értesítéseivel ingyen és bérmentve. Ovakodjunk értéketlen utánzatoktól.